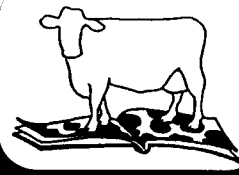

שונות ומשונות

הגדרות "בעין בוחקת" – זה לא צחוק

מוגבלות – כשאין כל סיכוי, שאדם יגיע אי פעם לידי החלטה, לשנות את דעתו.

חוסר בטחון אישי – כאשר בן-אדם כבר לא יכול לעמוד על דעתו, מבלי לפגוע בעקרונותיו הוא.

שאפתנות (אמביציה) – כשהמריונטות יותר פעילות מן החוטים.

תסכול – לריב עם אדם היודע על מה הוא מדבר. להבדיל מ-

אכזבה – כשמכירים אדם אינטליגנטי – ואז הוא פותח את הפה.

קראנו בשבילכם... **Dairy Herd** Management

ציפוי האיבוס ב-PVC מגדיל צריכת מזון

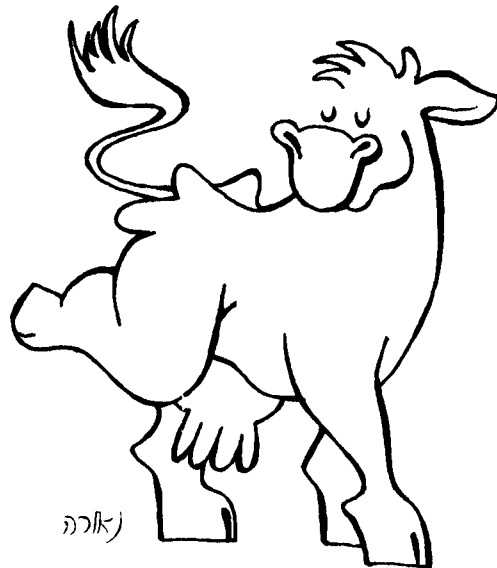
D.H.M. IV98

בעדר של 110 פרות בצפון-קרוליינה, ארה"ב מצאו הגדלה של צריכת ח"י בכמויות 0.9 עד 1.4 ק"ג לראש/יום, לאחר שציפו את פני האיבוס בשכבה דקה של PVC. זה קרה לפני 10 שנים והציפוי עדיין נראה טוב. הסברם של בעלי המשק הוא, שחלוקת מזון על פני איבוס חלק עדיף על חלוקה באיבוס שכבר נאכל, "נשחק וחורץ" על ידי חומצות התחמיצים. צלחת נקיה כזאת גורמת לפרות לאכול עד תום כל המזון המוגש.

פינת הלשון

אקטואליה – על פי מילוני אוקספורד וובסטר גם מציאות, ריאליזם, וברבים גם תנאים קיימים. מן המקור הרומי actualitas. הכל התחיל עם הפועל agere = לעשות, לשם העצם = actus = מעשה, וכמובן שם התואר actual = מציאותי, ריאלי, קיים באמת ובאופן מוחלט.

הבה, לפני שנשתמש במונח הלוועזי 'אקטואליה' נבדוק, אם הנושא עונה בלי שום הסתייגות על שם התואר 'אקטואלי'. כלומר, משקף מציאות אמיתית ומוחלטת. בכל מקרה מומלץ להישאר במגרש הביתי, לדבר עברית.

פר להרבעה במשק?

וגדילה) קטנה מזאת של פרה חולבת – אך מצד שני, צריכתו בח"י מגיעה רק לכדי המחצית של פרה חולבת אופיינית. כך שמנת חולבות כולית לצריכה חופשית מספיקה בהחלט.

בריאות העדר ורבייה

בטרם מחליטים על הכנסת פר הרבעה למשק, חשוב לשים לב לכמה הנחיות הבאות למנוע כשלונות בבריאות העדר וברבייה.

◀ לקנות אך ורק פרים "בתולים" (כאלה שטרם ידעו פרה) מתוך עדרים ידועים כבריאים ומבוקרים.

◀ לבדוק היטב את המצב הבריאותי והסניטרי בעדר מקור הפר.

◀ יש לכבד את הנחיות השירותים הווטרינריים של המדינה באשר לבדיקות וחיסונים מניעתיים.

◀ לבדוק את מצב בריאותו של הפר, בדיקות אברים, זרמה.

◀ לבדוק רגליים וטלפיים של הפר. יש לטלף אותו לעתים מזומנות – כידוע, הפר עובד בעמידה (חלק מן הזמן על שתי רגליים אחוריות בלבד). ברגע שהפר מתחיל לגלות סימני צליעה, יש להעבירו מעם העדר ולתת לו מנוחה עד הבראתו השלמה.

◀ יש להשתמש בפר אחד ל-25 פרות מועדות להרבעה.

◀ במטרה לעקוב אחרי פוריותו של פר חדש, מן הראוי לבדוק להריון ככל המוקדם כל הפרות שהורבעו.

D.H.M. V/98

אין כל ספק, ומחקרים כלכליים לרוב בהרבה ארצות הוכיחו, שלהזרעה מלאכותית יתרונות בולטים בהשוואה להרבעה טבעית. עם זאת, מדי פעם ומסיבות שונות מחליט רפתן להשתמש בפר להרבעה במשק. בטרם מחליטים על אחזקת פר להרבעה, מן הנכון לשקול כמה הבטים, כגון בטיחות עובדים, ממשק הזנה, בריאות ורבייה – כל זאת בהקשר של תוצאות רבייה בהזרעה ומחיר ההריון והשאלות הממשקיות, אירגוניות וכלכליות, של אחזקת פר להרבעה.

לפני הכל, **בטיחות העובדים** ומבקרים ברפת בכלל זה. אסונות כבר קרו והם אורבים למתקרבים לפר, תמיד. שימו-לב!

◀ אסור שילדים ייכנסו לתא הפר או לחצרו כל עוד הפר חופשי ולא קשור כדבעי.

◀ לעולם אין להתגרות בפר או להרגיז אותו.

◀ אל תנסה להפוך את הפר לחיית מחמד. קרוב לודאי, שפר "שקט" הוא זה שיתקוף אותך.

◀ תמיד יש לשמור על מרחק בטוח בינך לבין הפר; אל תפנה גבך אליו.

◀ יש להסיר את הקרניים מכל פר ולשים נוס באפו לצורך טיפול בו, מתי שנחוץ.

◀ מן הנכון לקנות/להחזיק רק פרים צעירים ולמכרם בטרם יגיעו לגיל שנתיים, לפני שמתחילים לפתח התנהגות תוקפנית.

◀ ברגע שמתגלה התנהגות תוקפנית או בלתי ידידותית, מכור את הפר מיד.

(הערת המתרגם: בזמנו חטאתי בכל הסעיפים הנ"ל ורק בנס נשארתי בחיים, כדי לספר על כך – מ.מ.)

ממשק הזנה

ככלל, פרי הרבעה מסתדרים יפה עם מנת חולבות מאוזנת. בודאי, תצרוכת הפר (קיום

גילוי ייחומים (%)	התעברות (%)	הריונות (%)		
60	x	30	=	18
60	x	40	=	24
60	x	50	=	30
60	x	60	=	36
40	x	50	=	20
50	x	50	=	25
60	x	50	=	30
70	x	50	=	35

כלומר, בשיעור ייחומים של 60% ובהתעברות של 40%, אפשר לצפות לשיעור הריונות של 24% בעדר הפרות. נדמה, שזה מצבם של עדרים רבים.

ממש באותה חוברת מובאת הצעה, איך לתכנן מרווח בין המלטות של 365 יום. המרווח האופייני בין המלטות הוא פועל יוצא של ארבעה מרכיבים: תקופת ההמתנה/המנוחה מרצון בטרם התחל להזריע פרה אחרי ההמלטה – התקופה בין המנוחה הנ"ל ועד לגילוי הייחום הראשון שבא בחשבון להזרעה – התקופה העוברת בין ההזרעה הראשונה ועד זאת המביאה לידי התעברות – ואורך ההריון.

לרב הפרות מספיקים 40 עד 50 ימי-מנוחה. אם שיעורי גילוי הייחומים וההתעברות מגיעים לכדי 65%, התקופה שבין סוף ימי-המנוחה מרצון ועד ההתעברות תהיה של 35 יום אצל 95% מן הפרות בעדר.

אם רוצים להגיע לנתון זה, 95% מן הפרות בהריון במרווח 365 יום בין המלטה, תקופת ימי-המנוחה המתוכננים תהיה 50 יום עם שיעורי גילוי ייחומים והתעברות של 65% ועם תקופת הריון של 280 יום.

רק כדי להשוות: בעדר הישראלי, שני שליש מס"ה הפרות שבביקורת 1997 – הן אלה שסיימו תחלובה – היה להם מרווח בין המלטות של 398 יום, בממוצע. אגב, באותה שנה שיעור ההתעברות בפרות היה 34.9% מס"ה ההזרעות.

לקשור הפרות – רק לצורך בדיקות, שיפוט, טיפול

D.H.M. IV/98

חוק בלתי כתוב הוא, לא להשאיר את הפרות קשורות בעולים יותר מאשר ארבע שעות. מחקר של אוניברסיטת Purdue, אינדיאנה ארה"ב מלפני כשנה הראה, שטווח זמן זה אינו גורם קשיים ופרות. לא נמצאו הבדלים משמעותיים בתנובת חלב או בצריכת ח"י בין פרות שנכלאו ארבע שעות לבין כאלה שלא נקשרו כלל. צריכת ח"י היתה 23 ק"ג/יום/ראש ותנובת החלב 28.9 ק"ג לראש, בממוצע.

אולם, החוקרים הבחינו בשוני התנהגותי בשתי קבוצות הניסוי. פרות שנכלאו "בזבז" יותר מזמן בפעילויות שלא באכילה. כמו כן סיכמו, שרצוי להשתמש בכליאת הפרות בעולים רק לצורך בדיקות הריון, טיפולים, הזרעות. כאמור, ארבע שעות קשירה נחשבות למתקבל על הדעת באקלים ממוזג, בתנאי שרגלי הפרות בריאות ושיש מזון לפניהן באיבוס.

איך לחשב שיעור הריונות

D.H.M. V/98

על מנת למצוא את שיעור ההריונות בעדר, יש למצוא את שיעור גילוי הייחומים המושג בעדר ולהכפילו באחוז ההתעברות. זה תמיד מתחיל ברמת זיהוי הייחומים – לא ראית פרה דורשת, גם לא הזרעת אותה. וללא הזרעה (או הרבעה, חלילה!) גם לא יהיה הריון, אפילו בארץ הקודש, הטבלה הבאה ממחישה את התלות בין הגורמים.

בדמוקרטיה טהורה, שכניך יחליטו מי יקבל את החלב.

מגדילה לעשות ממשלה במשטר בירוקרטי. בתחילה היא מחליטה איך להאביס את פרותיך ומתי לחלבן. אחר כך, הממשלה תשלם לך על מנת שלא תחלוב אותן; בהמשך היא מחרימה את שתי פרותיך, ממיתה אחת מהן וחולבות את השנייה ושופכת את החלב. בסופו של דבר, השלטון יאלץ אותך למלא כמה וכמה טפסים בהם עליך להודיע על אבדן הפרות.

במשטר קפיטליסטי, אם יש לך שתי פרות, אתה תמכור אחת ותקנה לך פר.

במשטר של איכות סביבה ואיכות החיים, יהיה אסור לחלוב הפרות וגם אסור לחסל אותן.

במשטר הטוטליטרי, הממשלה תקח לך את שתי פרותיך ותכחיש שאי פעם היו כאלה, ובאותו זמן החלב מוצא אל מחוץ לחוק – פתרון פשוט וחד.

אך אפשר גם יותר מתוחכם, כמו בקפיטליזם נוסח הונג'קונג. אם יש לך שתי פרות, תמכור שלושתיך לחברה בע"מ שלך תוך שימוש במכתבי אשראי שפתח גיסק בבנק. אחר כך תתחיל בתרגיל החלפה של שטריי-חוב ומניות בהצע לציבור ותצליח לקחת בחזרה כל ארבע הפרות עם פטור ממס יעבור החזקת חמש פרות. את הזכויות עבור החלב של שש פרות מעבירים בעזרת מתווך פנמי לחברה בבעלות מניות הרב שלך שבאיי-קיימן, אשר תמכור בחזרה את הזכויות עבור החלב של כל שבע הפרות לחברה בע"מ שלך. המאזן השנתי יאשר, שהחברה היא בעלת שמונה פרות עם אופציה לרכוש עוד אחת. בינתיים אתה שוחט את שתי הפרות, כי החלב באיכות ירודה.

bianco nero

מה קורה – כשיש לך שתי פרות

B.N. X/97

בטאון מגדלי הבקר האיטלקיים Bianco-Nero הביא חילופי אגרות דאר אלקטרוני (E-mail) בין סטודנטים של אוניברסיטת ה'נוורד, ארה"ב אשר השתעשעו ברעיונות מה היה קורה לשתי הפרות במשטרים שונים. אין גבול להתחכמויות, לכן נביא כאן רק כמה פנינים מתוך שלל התכתובת. אולי נלמד עוד משהו בדרך הניתוחים הכאילו רציניים.

במשטר פיאודלי, כשיש לך שתי פרות, אדונך יקח לעצמו חלק מן החלב.

בסוציאליזם טהור, הממשלה תקח את שתי פרותיך ושמה אותן ברפת אחת ביחד עם פרות יתר הרפתנים. עליך לטפל בפרות והממשלה תתן לך חלב ככל שתצטרך.

במשטר הפשיסטי, הממשלה תקח לך את שתי הפרות ומעסיקה אותך קבוע על מנת שתטפל בהן ומוכרת לך את החלב.

בקומוניזם טהור, שכניך יסייעו לך לטפל בפרות וכולם תתחלקו בחלבן.

במשטר רודני, אם יש לך שתי פרות, הממשלה לוקחת את שתיהן ותירה בך.

משטר צבאי היה מחרים את שתי פרותיך ומגייס אותך לצבא.